

OKUMAYA KARŞI OLUMLU VE OLUMSUZ TUTUMA SAHİP 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNDE KULLANDIKLARI OKUDUĞUNU ANLAMA STRATEJİLERİ VE YARATICILIK DÜZEYLERİ

STRATEGIES USED IN THE TURKISH LESSONS FOR THE READING COMPREHENSION AND CREATIVITY LEVELS OF 6TH GRADE STUDENTS WHO HAVE POSITIVE OR NEGATIVE ATTITUDES TOWARDS READING ¹

Rukiye AYDOĞAN* Vesile Yıldız DEMİRTAŞ**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okumaya karşı olumlu ve olumsuz tutuma sahip 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Betimsel bir model niteliğinde olan araştırmanın evrenini 177, örneklemini ise 137 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, Torrance Yaratıcı Düşünme Testi (Sözel A Formu), Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve Okuduğunu Anlama Stratejileri Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir. Verilerin analizinde Ortalama, Standart Sapma, Varyans Analizi, Scheffé Testi kullanılmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin okuduğunu anlama stratejilerini, okumaya karşı olumsuz tutuma ve orta düzeyde tutuma sahip öğrencilere göre daha sık kullandıklarını göstermiştir. Okumaya karşı tutum ile kullanılan okuduğunu anlama stratejileri arasında orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin yaratıcılıklarının akıcılıktan özgünlüğe doğru düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak okumaya karşı tutumlarına göre öğrencilerin yaratıcılıkları arasında önemli bir farka rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Okumaya Yönelik Tutum, Okuduğunu Anlama, Öğrenme Stratejileri, Yaratıcılık

ABSTRACT

The aim of this research is to study the relation between the reading comprehension strategies used in the Turkish lessons and creativity levels of 6th grade students who have positive or negative attitudes towards reading. The horizon of the research, which has a descriptive model, consists of 177 elementary students with 137 sample elementary students. The data of the research has been acquired from Student Information Form developed by the researcher, Torrance Test of Creative Thinking (A Form), Attitudes Towards Reading Scale and Reading Comprehension Strategy Scale developed by KILIÇ and AÇIKGÖZ. The data acquired from the research is analyzed in SPSS program. Average, Standard Deviation, Variance Analysis, Scheffé Test is applied for the analyses of the data. The discoveries in this research shows of the students who has a positive attitude towards reading uses reading comprehension strategies much more frequently than the students who has a negative or moderate attitude towards reading. According to the findings of the study: there is relation which is meaningful and moderate level between the reading comprehension strategies and attitudes towards reading. Also, it has been determined that the the creativity of the students falls form fluency to originality. Yet, there has been observed no important difference between students according to their attitude towards reading.

Key words: Attitude towards Reading, Reading Comprehension, Learning Strategies, Creativity

1. GİRİŞ

Hızla değişen dünyaya ayak uydurabilmek, ilerleyebilmek, yenilikler üretebilmek için yaratıcı gücünü kullanan bireylere ihtiyaç vardır. Günümüz eğitim anlayışında hedeflenen;

¹ Bu çalışma, ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırlanmış olduğu, "Okumaya Karşı Olumlu ve Olumsuz Tutuma Sahip 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Kullandıkları Okuduğunu Anlama Stratejileri ve Yaratıcılık Düzeyleri" başlıklı yüksek lisans tezinin bir bölümünden oluşturulmuştur.

*Öğretmen, MEB, rukiye_aydogan@yahoo.com

** Yrd.Doç.Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, vesile.yildiz@deu.edu.tr

öğrencilerin yaratıcı, okuyan, eleştiren, düşünen, sorumluluk sahibi, katılımcı bireyler olmalarıdır.

Bu hedeflerin gerçekleşmesi ise okuduğunu anlayan bireylerin yetişmesine bağlıdır. Çünkü okuduğunu anlayan birey edindiği bilgiyi geliştirebilir, yeniden ve yeni şeyler üretebilir. Okuduğunu anlamada elde edilen kazanımlar her alanda başarılı olmaya imkan sunacaktır. Çünkü genellikle küçük yaşta edinilen alışkanlıklar ve becerileri, kişi ömür boyu devam ettirmektedir. Bu yüzden okumaya karşı olumlu tutuma sahip bireyler yetiştirmek de eğitim hedeflerinden biridir. Bu da konunun eğitim açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yaratıcı düşünme son yıllarda eğitimcilerin üzerinde çalıştığı önemli konulardan birisi olmuştur. Eğitim yaratıcı düşünme gücünün geliştirilmesinde önemli bir faktördür. Yaratıcılık bir süreç olarak eğitimle geliştirilebilir bir özelliكتedir (Demirel, 2005:178). Bir ülkenin sahip olduğu en değerli doğal kaynak insan gücüdür. Günümüzde daha gelişmiş toplumlar, yaratıcılık gücü daha yüksek bireylerini eğitip, desteklemesini daha iyi bilen toplumlardır. Toplumların da artan sosyal, eğitsel vb. problemleri çözebilmesi için yaratıcı bireylere ihtiyacı vardır. Teknoloji, mühendislik, siyaset, iş dünyası, eğitim kısacası her alanda bu değişimi değerlendirecek ve yönlendirecek insanlara gereksinim vardır (May, 1998:49).

Dil, yaratıcılık için çok uygun bir alandır. Örneğin hikayeler hem başarıyı yükseltmekte hem tutum kazandırmakta hem de yaratıcılığı geliştirmektedir (Rıza, 1999:186). Ama daha da önemlisi, yaratıcılık bilgi ve hayal gücünün birlikte kullanımını gerektirir (Bora ve Alper, 2005). Yani ne kadar yaratıcı olduğumuz noktasında ne kadar bildiğimiz de önemlidir. Beynimizi ise okuyarak besleriz (Özen, 2001: 62). Çünkü bilgilerimizin %80'ini okuyarak elde ediyoruz. (Ruşen, 2001: 24). Yetişmekte olan bir kişi iletişim araçlarından birçok bilgi, beceri edinebilmektedir. Ama daha zengin kaynaklara ulaşmak ve bu kaynakları kendi ihtiyacına göre kullanmak ancak okuma ile mümkündür, bu yüzden okumanın eğitimdeki yeri çok önemlidir. Fakat okuma eğer anlama ile sonuçlanmışsa bir değer taşır (Kavcar ve diğerleri, 1998). Okuma ve anlama eğitimi, bütün disiplinlerin öğretilmesinde anahtar durumunda bulunmakta ve bireyin gelişmesini sağlamaktadır (Özen, 2001: 91). Zaten buradaki en önemli nokta şudur, amaç okumayı öğrenmek değil, öğrenmek için okumayı araç olarak kullanmayı öğrenmektir (Çınar, 2004). Okuma-okuduğunu anlama bir beceridir ve bu becerinin gelişmesi de eğitimle mümkündür (Dökmen 1994a: 25).

Eğitim sürecinde okuduğunu anlama becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Çünkü okuma yaşam boyu kullanılan bir araçtır. Anlama ve anlatma çocuğun hayatı boyunca ve daima kendi başına yürüteceği bir iştir ve başarı durumunu doğrudan etkilemektedir (Yalçın, 2002: 64). Dolayısıyla kişilerin bilgilere ulaşma, kendisi için gerekli olanı seçme ve onu özümleyip kullanma becerilerine sahip olması gerekir. Kişinin kendisinin farkında olması, nasıl en iyi şekilde öğrenebileceğini yani öğrenme stratejilerini bilmesi, kullanması gerekir.

Farklı öğrenme stratejilerini kullanabilen ve yeni öğrenme stratejileri geliştirebilen öğrencilerin kendi kendilerine ve etkili öğrenmeyi gerçekleştirebildikleri söylenebilir (Tuncer ve Güven, 2007). Öğrenme stratejileri desteği ile öğrenilenlerin niteliği yükseltilerek, öğrenmede kolaylık ve kalıcılık sağlanabilir (Babadoğan, 1994; akt. Tuncer ve Güven, 2007).

Araştırmalar okumaya yönelik olumlu tutumun, strateji kullanımını artırdığını, strateji kullanımını ve okuduğunu anlama başarısını etkilediğini ortaya koymaktadır (Kılıç, 2004, Belet, 2005, Kaya, 2006, Ünal, 2006). Bu nedenle bu araştırmanın amacı Okumaya karşı olumlu ve olumsuz tutuma sahip ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda, araştırmayla ilgili olarak şu sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Okumaya karşı olumsuz tutuma sahip öğrencilerin kullandığı okuma stratejileri nelerdir?
- 2- Okumaya karşı orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin kullandığı okuma stratejileri nelerdir?
- 3- Okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin kullandığı okuma stratejileri nelerdir?
- 4- Öğrencilerin kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ile okumaya karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5- Öğrencilerin kullandığı okuduğunu anlama stratejileri tutum düzeylerine göre farklılıklar göstermekte midir?
- 6- Okumaya karşı olumsuz tutuma sahip öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeyleri nelerdir?
- 7- Okumaya karşı orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeyleri nelerdir?
- 8- Okumaya karşı olumlu tutuma öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeyleri nelerdir?
- 9- Öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık toplam puanları tutum düzeylerine göre farklılıklar göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada genel tarama modellerinden yararlanılmıştır. Genel tarama modellerinden tekil tarama, ansal tarama ve ilişkisel tarama yapılmıştır. Tekil tarama modeli değişkenlerin tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının saptanması amacı ile yapılır (Karasar, 1982). Bu araştırmada deneklerin gelir düzeyleri, anne- baba öğrenim durumu vb. tek tek saptanmıştır.

Ansal tarama modeli çeşitli gelişmişlik evrelerini temsil ettiği kabul edilen, birbirlerinden ayrı gruplar üzerinde ve bir anda yapılan ölçümlerle belirlenir. Bu araştırmada okumaya yönelik olumlu, olumsuz ve orta düzeyde tutuma sahip 3 ayrı grubun yaratıcılık düzeyleri, okumaya yönelik tutumları ve kullandıkları okuduğunu anlama stratejilerini belirlemek amacıyla belli bir anda ölçüm yapılmıştır.

İlişkisel tarama modeli iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 1982). Bu araştırmada deneklerin okumaya yönelik tutumları ile kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri arasındaki ilişki, deneklerin okumaya yönelik tutumları ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili Bozdoğan ilçe merkezinde bulunan Merkez İlköğretim Okulu ve köyde bulunan Haydere Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda öğrenim gören 177 altıncı sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Yaratıcılık testinin çözümlenmesini zor olacağı için Merkez İlköğretim Okulunda yer alan beş şubeden dördü araştırmaya alınmıştır. Haydere Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda ise sınıf sayısı az olduğu için tüm şubeler araştırmaya alınmıştır. Ayrıca uygulamanın yapıldığı gün okula gelmeyenler ve testlerindeki eksik yanıtlarından dolayı puanlaması yapılmayanlar çalışma grubuna alınmamıştır. Buna göre Merkez İlköğretim Okulu'ndan 94, Haydere Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'ndan 43 olmak üzere toplam 137 öğrenci çalışma grubunda yer almıştır.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %68' i ilçe merkezinde, %31' i ise köyde yatılı bölge okulunda öğrenim görmektedir. Cinsiyetlere göre dağılımda öğrencilerin % 46' sı kız %53' ü erkek öğrencilerdir. Anne öğrenim durumu ilkokul mezunu olan öğrenciler %77 ile en yüksek yoğunluğa sahiptir, en az ise %2 ile lise ya da üniversite mezunu olanlardır. Baba öğrenim durumu ilkokul mezunu olan öğrenciler %62'dir, en düşük yüzdeye sahip olan üniversite sonrasıdır. Aylık gelirlerine göre ise öğrencilerin %40' ı orta altı, %33'ü düşük, %22'si ise orta düzeyde aylık gelire sahiptir. Öğrencilerin bir önceki dönemdeki başarı durumlarına göre, öğrencilerin % 58'inin başarı durumunun pekiyi, %21'i iyi, %18' i orta düzeydedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler; Torrance Yaratıcı Düşünme Testi (TYDT) Sözel A Formu, Açık göz ve Kılıç tarafından geliştirilen Okuduğunu Anlama Stratejileri Ölçeği (OASÖ) ve Kılıç tarafından geliştirilen Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği (OYTÖ) ile toplanmıştır.

2.3.1. Torrance Yaratıcı Düşünme Testi (TYDT) (Sözel A Formu): Test öğrencilerde fark edilmesi zor olan yeteneklerin tanınmasını ve geliştirilmesini amaçlamaktadır. 1996 yılında geliştirilen test A ve B olmak üzere iki ayrı formdan oluşmakta ve bu testlerin her bir formunda yedi ekinlikten oluşan sözel test ve üç etkinlikten oluşan şekilsel test bulunmaktadır. Bu araştırmada TYDT'nin Sözel A Formu kullanılmıştır. Sözel yaratıcılık A formu akıcılık, esneklik, özgünlük alt boyutlarında değerlendirilir. TYDT'nin sözel ve şekilsel testlerinde yer alan alt testler, sorun çözme için gerekli çok sayıda (akıcı), olabildiğince farklı alanda (esnek) ve oldukça az rastlanan orijinal (özgün) düşünceleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmada TYDT'nin kullanılmasının amacı, bazı değişkenlere göre öğrencilerin akıcılık, esneklik ve özgünlük düzeylerini incelemektir. Torrance, güvenilirlik kapsamında iki hafta arayla test-tekrar test uygulaması yaparak 0,50 ile 0,93 arasında değişen sonuçlar elde etmiştir. Üç yıl ara ile yaptığı uygulamalarda ise 0,35 ile 0,73 arasında değişen korelasyon bulmuştur (Sarı, 1992). Sarı'nın (1998) lise yöneticilerinin sorun çözmede yaratıcılığını belirleyen etmenler araştırmasında, TYDT'nin Güvenirlik Cronbach's Alpha Değeri 0,88 olarak bulunmuştur.

Torrance ve Hansen'in yaptığı bir araştırmada yüksek-düşük düzeyde yaratıcı olarak belirlenen işletme dersi öğretmenlerinin aralarından seçilip bir yarıyıl boyunca derslerinde gözlem yapılanlar, sonuçta bu testten aldıkları puanların geçerli olduğunu ortaya koymuştur. Sungur (1998) Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasının sonucunda Torrance Yaratıcı Düşünme Testi'nin Türk Kültüründe kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

2.3.2. Okuduğunu Anlama Stratejileri Ölçeği (OASÖ): OASÖ ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerini saptamak amacıyla Açık göz ve Kılıç

tarafından hazırlanmıştır. (Kılıç, 2004). Ölçek 26 madde içermektedir. Ölçek maddeleri beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Değerlendirme OASÖ’de yer alan olumlu tümcelerde TK=Tümüyle Katılıyorum 5, K=Katılıyorum 4, KS=Kararsızım 3, KM=Katılmıyorum 2, HK=Hiç Katılmıyorum 1 biçiminde puanlama yapılmıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 130, en düşük puan ise 26 olmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı, 85’tir (Kılıç, 2004:91).

2.3.3. Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği: OYTÖ, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını saptamak amacıyla Kılıç (2004) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 24 madde içermektedir. Ölçek maddeleri beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Değerlendirme OYTÖ’de yer alan olumlu tümcelerde TK= Tümüyle Katılıyorum 5, K=Katılıyorum 4, KS=Kararsızım 3, KM=Katılmıyorum 2, HK=Hiç Katılmıyorum 1 şeklinde puanlama yapılmıştır. Olumsuz tümcelerde ise tam tersi puanlama yapılmıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120, en düşük puan ise 24 olmaktadır Ölçeğin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı, 87 olarak hesaplanmıştır

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler 2007-2008 öğretim yılının ilk döneminde aralık ayında Aydın ili Bozdoğan ilçesi Merkez İlköğretim Okulu ve Haydere Yatılı Bölge İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerine veri toplama araçları uygulanarak toplanmıştır. Uygulama yapılmadan önce önce okul yönetiminin ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün sözlü izinleri alınmıştır. Merkez İlköğretim Okulu’nda iki farklı günde toplam iki ders saatinde uygulama yapılırken, Haydere Yatılı Bölge İlköğretim Okulu’nda bir günde iki ders saatinde uygulama yapılmıştır. Verilerin toplanması araştırmacı tarafından yapılmıştır.

2.5. Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırmadan elde edilen veriler, Araştırma sürecinde kullanılan veri toplama araçlarından elde edilen veriler SPSS 15.0 istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesi amacıyla Ortalama, Standart Sapma, Varyans Analizi, Pearson Korelasyon Analizi ve Scheffé Testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Okumaya karşı olumlu, olumsuz ve orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin okuduğunu anlama stratejilerinin ortalama ve standart sapmaları Tablo 1-2 ve 3 de verilmiştir.

3.1.Okumaya Karşı Olumsuz Tutuma Sahip Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Stratejileri

Tablo 1: Okumaya Karşı Olumsuz Tutuma Sahip Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Stratejileri (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Madde	n	\bar{x}	SS
1. Önemli yerlerin altını çizerim.	37	3.39	1.10
2. Not çıkarırım.	37	3.25	1.25
3. Soru çıkarırım.	37	3.03	1.21
4. Özet çıkarırım.	37	3.42	1.18
5. Metinde anlamını bilmediğim kelimelerin	37	3.56	1.26

karşılığını bulurum.			
6. Kendi kendime anlatırım.	37	3.47	1.30
7. Metnin ne ile ilgili olduğuna ilişkin tahminler yaparım.	37	3.39	1.18
8. Sonuç çıkarmaya çalışırım.	37	3.53	1.16
9. Yazarın verdiği mesajı çıkarmaya çalışırım.	37	3.00	1.12
10. Kendi kendime tekrar yaparım.	37	3.50	1.16
11. Ezberlemeye çalışırım.	37	3.61	1.32
12. Açıklamalar yapmaya çalışırım.	37	2.94	1.04
13. Metnin kenarlarına not yazarım.	37	3.47	1.32
14. Ana düşüncüyü belirlerim.	37	3.36	1.13
15. Kendi kendime ne kadar anladığımı kontrol ederim.	37	3.37	1.31
16. Metni okumadan önce konu ile ilgili soruları okurum.	37	2.97	1.18
17. Okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım.	37	3.80	1.19
18. Okuduğum metinle ilgili soruları önce yanıtlar, sonra arkadaşlarımla tartışırım.	37	3.28	1.23
19. Okuduğum metinde anlamadığım yerlerin altını çizerim.	37	3.67	1.01
20. Okuduğum metin ile ilgili soruları yanıtlarım.	37	3.56	1.16
21. Okuduğum metnin üzerine notlar alırım.	37	3.22	1.33
22. Öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım.	37	4.17	1.11
23. Okuduğum metinde anlamadığım yerleri arkadaşlarıma sorarım.	37	3.61	1.18
24. Başkası bana yüksek sesle okursa daha iyi anlarım.	37	3.23	1.46
25. Okuduğum metnin önemli yerlerini bulmaya çalışırım.	37	3.81	1.14
26. Okuduğum metinden maddeler oluştururum.	37	2.86	1.29

Tablo 1'de okumaya karşı olumsuz tutuma sahip öğrencilerin en çok kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri: Öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım ($\bar{x}=4,17$), Okuduğum metnin önemli yerlerini bulmaya çalışırım ($\bar{x}=3,81$), Okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım ($\bar{x}=3,80$) olduğu görülmektedir. Yine tablo 1 incelendiğinde görülmekte ki okumaya karşı olumsuz tutuma sahip öğrencilerin en az kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri: Okuduğum metinden maddeler oluştururum. ($\bar{x}=2,86$), Açıklamalar yapmaya çalışırım ($\bar{x}=2,94$), Metni okumadan önce konu ile ilgili soruları okurum ($\bar{x}=2,97$).

3.2. Okumaya Karşı Orta Düzeyde Tutuma Sahip Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Stratejileri

Tablo 4.2: Okumaya Karşı Orta Düzeyde Tutuma Sahip Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Stratejileri (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Madde	n	\bar{x}	SS
1. Önemli yerlerin altını çizerim.	65	3.73	1.18
2. Not çıkarırım.	65	3.56	1.08
3. Soru çıkarırım.	65	3.55	1.17
4. Özet çıkarırım.	65	3.41	1.16
5. Metinde anlamını bilmediğim kelimelerin karşılığını bulurum.	65	3.85	1.11
6. Kendi kendime anlatırım.	65	3.32	1.07
7. Metnin ne ile ilgili olduğuna ilişkin tahminler yaparım.	65	3.67	1.04
8. Sonuç çıkarmaya çalışırım.	65	3.64	1.05
9. Yazarın verdiği mesajı çıkarmaya çalışırım.	65	3.73	1.03
10. Kendi kendime tekrar yaparım.	65	3.80	1.07
11. Ezberlemeye çalışırım.	65	3.08	1.24
12. Açıklamalar yapmaya çalışırım.	65	3.18	1.05
13. Metnin kenarlarına not yazarım.	65	3.30	1.20
14. Ana düşünceyi belirlerim.	65	3.74	0.99
15. Kendi kendime ne kadar anladığımı kontrol ederim.	65	3.49	1.13
16. Metni okumadan önce konu ile ilgili soruları okurum.	65	3.31	1.28
17.Okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım.	65	4.03	1.11
18 Okuduğum metinle ilgili soruları önce yanıtlar, sonra arkadaşlarımla tartışırım.	65	3.41	1.16
19. Okuduğum metinde anlamadığım yerlerin altını çizerim.	65	3.56	1.12
20. Okuduğum metin ile ilgili soruları yanıtlarım.	65	3.80	1.13
21. Okuduğum metnin üzerine notlar alırım.	65	3.64	1.11
22. Öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım.	65	4.36	0.84
23.Okuduğum metinde anlamadığım yerleri arkadaşlarıma sorarım.	65	3.52	1.33
24.Başkası bana yüksek sesle okursa daha iyi anlarım.	65	3.42	1.43
25.Okuduğum metnin önemli yerlerini bulmaya çalışırım.	65	3.73	1.03
26. Okuduğum metinden maddeler oluştururum.	65	3.41	1.28

Tablo 2 incelendiğinde okumaya yönelik orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin en çok kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri şunlardır: Öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım ($\bar{x}=4,36$), Okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım ($\bar{x}=4,03$), Metinde anlamını bilmediğim kelimelerin karşılığını bulurum ($\bar{x}=3,85$).

Okumaya yönelik orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin en az kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ise; Ezberlemeye çalışırım ($\bar{x}=3,08$), Açıklamalar yapmaya çalışırım ($\bar{x}=3,18$), 13. Metnin kenarlarına not yazarım ($\bar{x}=3,30$).

3.3.Okumaya Karşı Olumlu Tutuma Sahip Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Stratejileri

Tablo 4.3: Okumaya Karşı Olumlu Tutuma Sahip Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Stratejileri Düzeyleri (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Madde	n	\bar{x}	SS
1. Önemli yerlerin altını çizerim.	35	3.89	1.11
2. Not çıkarırım.	35	3.63	1.09
3. Soru çıkarırım.	35	3.69	1.12
4. Özet çıkarırım.	35	3.91	1.04
5. Metinde anlamını bilmediğim kelimelerin karşılığını bulurum.	35	4.09	0.98
6. Kendi kendime anlatırım.	35	4.03	1.18
7. Metnin ne ile ilgili olduğuna ilişkin tahminler yaparım.	35	4.10	0.82
8. Sonuç çıkarmaya çalışırım.	35	4.11	0.93
9. Yazarın verdiği mesajı çıkarmaya çalışırım.	35	4.40	0.81
10. Kendi kendime tekrar yaparım.	35	3.77	1.14
11. Ezberlemeye çalışırım.	35	2.97	1.54
12. Açıklamalar yapmaya çalışırım.	35	3.97	1.10
13. Metnin kenarlarına not yazarım.	35	3.57	1.34
14. Ana düşünceyi belirlerim.	35	3.98	1.01
15. Kendi kendime ne kadar anladığımı kontrol ederim.	35	4.10	1.12
16. Metni okumadan önce konu ile ilgili soruları okurum.	35	3.91	1.07
17.Okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım.	35	4.26	0.85
18 Okuduğum metinle ilgili soruları önce yanıtlar, sonra arkadaşlarımla tartışırım.	35	3.80	1.24
19. Okuduğum metinde anlamadığım yerlerin altını çizerim.	35	3.83	1.13
20. Okuduğum metin ile ilgili soruları yanıtlarım.	35	4.25	1.01
21. Okuduğum metnin üzerine notlar alırım.	35	3.80	1.16
22. Öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım.	35	4.66	0.54
23.Okuduğum metinde anlamadığım yerleri arkadaşlarıma sorarım.	35	3.83	1.18
24.Başkası bana yüksek sesle okursa daha iyi anlarım.	35	3.26	1.62
25.Okuduğum metnin önemli yerlerini bulmaya çalışırım.	35	3.91	0.95
26. Okuduğum metinden maddeler oluştururum.	35	3.94	1.06

Tablo 3 incelendiğinde okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin en çok kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri şöyledir: Öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım ($\bar{x}=4,66$), Yazarın verdiği mesajı çıkarmaya çalışırım ($\bar{x}=4,40$),

Okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım ($\bar{x}=4,26$). Bu öğrencilerin en az kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ise; Ezberlemeye çalışırım ($\bar{x}=2,97$), Başkası bana yüksek sesle okursa daha iyi anlarım ($\bar{x}=3,26$), Metnin kenarlarına not yazarım ($\bar{x}=3,57$).

3.4. Öğrencilerin Kullandıkları Okuduğunu Anlama Stratejileri İle Okumaya Karşı Tutumları Arasındaki İlişki

Öğrencilerin kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ile okumaya karşı tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için korelasyon analizi yapılmış ve Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Kullandıkları Okuduğunu Anlama Stratejileri İle Okumaya Karşı Tutumları Arasındaki İlişki

		TUTUM	STRATEJİ
TUTUM	PEARSON KORELASYON	1	.343**
	SIG. (2-TAILED)		.000
	N	137	137
STRATEJİ	PEARSON KORELASYON	.343**	
	SIG. (2-TAILED)	.000	
	N	137	137

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır

Tablo 4’de yer alan bulgulara göre; öğrencilerin okumaya karşı tutumları ile kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri arasında orta düzeyde (0.01) anlamlı bir ilişki vardır.

3.5. Öğrencilerin Okumaya Karşı Tutumlarına Göre Okuduğunu Anlama Stratejileri

Bu problemin çözümüne ilişkin olarak öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları olumsuz, orta düzey ve olumlu olarak üç gruba ayrılmıştır. Belirlenen gruplar arasında, öğrencilerin tutum düzeyleri için verdikleri yanıtlardan, test Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları hesaplanmış ve ilgili bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Okumaya Karşı Tutumlarına Göre Okuduğunu Anlama Stratejileri (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Tutum Düzeyleri	n	\bar{x}	SS
Olumsuz	37	88.44	17.39
Orta Düzey	65	93.23	15.28

Olumlu	35	101.60	15.11
--------	----	--------	-------

Tablo 5 incelendiğinde okuduğunu anlama stratejileri düzeylerinde en yüksek ortalamanın tutumu olumlu olan ($\bar{x}=101.60$), en düşük ortalamanın ise tutumu olumsuz olan ($\bar{x}=88.44$) öğrencilere ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Her iki grubun Standart Sapmalarına bakıldığında tutumu olumsuz olan öğrencilerin, tutumu olumlu olanlara göre daha heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin okumaya karşı tutum düzeylerine göre okuduğunu anlama stratejileri düzeylerinde farklılıkların önemli olup olmadığına bakmak amacıyla Varyans Çözümlemesi yapılmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Okumaya Karşı Tutumlarına Göre Okuduğunu Anlama Strateji Varyans Çözümlemesi Sonuçları

VK	KT	Sd	KO	F	Önem Denetimi
Gİ	3170.48	2	1585.24	6.34	Fark Önemli
GA	33526.88	134	250.20		p<0.05
GENEL	36697.36	136			

Tablo 6’da yer alan sonuçlar incelendiğinde ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejileri düzeylerinde okumaya karşı tutumlarına göre önemli farklılıklar vardır. Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için Scheffe Testi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Okumaya Karşı Tutumlarına Göre Okuduğunu Anlama Strateji Düzeylerinin Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar	Olumsuz	Orta Düzey	Olumlu
Olumsuz			Fark Önemli*
Orta Düzey			Fark Önemli*
Olumlu		Fark Önemli*	

*p<0.05

Tablo 7’de yer alan Scheffe Testi sonuçlarına göre okumaya karşı tutumu olumlu olan öğrenciler ile okumaya yönelik tutumu orta düzeyde ve olumsuz olan öğrenciler arasındaki farklılıklar önemlidir.

3.6.Okumaya Karşı Olumsuz Tutuma Sahip Öğrencilerin Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri

Okumaya karşı olumsuz tutuma sahip öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeylerini belirlemek için, öğrencilerin teste verdiği yanıtlardan, Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve testten aldıkları en düşük (minimum) puanları ile en yüksek (maksimum) puanları hesaplanmıştır. İlgili veriler Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 8: Okumaya Karşı Olumsuz Tutuma Sahip Öğrencilerin Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri (Aritmetik Ortalamalar, Standart Sapmalar, Maksimum ve Minimum Puanlar)

Düzeyler	n	\bar{x}	SS	Maksimum	Minimum
Akıcılık	37	79.75	35.46	151	13
Esneklik	37	76.83	33.64	148	13
Özgünlük	37	74.81	33.71	147	12
Toplam	37	227.39	102.59	446	38

Tablo 8 incelendiğinde akıcılık düzeyinde ortalamanın 79.75; en yüksek puanın 151, en düşük puanın ise 13 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Esneklik düzeyinde ortalamanın 76.83; en yüksek puanın 148; en düşük puanın ise 13 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Özgünlük düzeyinde ortalamanın 74.81; en yüksek puanın 147; en düşük puanın ise 12 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yaratıcılık toplam puan ortalamasının 227.39 olduğu görülmektedir. Akıcılık düzeyinde en yüksek puanın 446, en düşük puanın ise 18 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Genel olarak tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin akıcılık, esneklik ve özgünlük düzeyi Aritmetik Ortalamalarının en yüksek puan değeri olarak akıcılık düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalama ise özgünlük düzeyi puanlarına aittir.

3.7.Okumaya Karşı Orta Düzeyde Tutuma Sahip Öğrencilerin Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri

Okumaya karşı orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeylerini belirlemek için, öğrencilerin teste verdiği yanıtlardan, Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve testten aldıkları en düşük (minimum) puanları ile en yüksek (maksimum) puanları hesaplanmıştır. İlgili veriler Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9: Okumaya Karşı Orta Düzeyde Tutuma Sahip Öğrencilerin Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri (Aritmetik Ortalamalar, Standart Sapmalar, Maksimum ve Minimum Puanlar)

Düzeyley	n	\bar{x}	SS	Maksimum	Minimum
Akıcılık	65	71.46	32.84	162	4
Esneklik	65	70.20	31.95	151	5
Özgünlük	65	68.99	32.06	148	6
Toplam	65	210.64	96.55	461	15

Tablo 9 incelendiğinde akıcılık düzeyinde ortalamanın 71.46 olduğu görülmektedir. Akıcılık düzeyinde en yüksek puanın 162, en düşük puanın ise 4 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Esneklik düzeyinde ortalamanın 70.20 olduğu görülmektedir. Esneklik düzeyinde en yüksek puanın 151, en düşük puanın ise 5 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Özgünlük düzeyinde ortalamanın 68.99 olduğu görülmektedir. Özgünlük düzeyinde en yüksek puanın 148, en düşük puanın ise 6 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yaratıcılık toplam puan ortalamasının 210.64 olduğu görülmektedir. Akıcılık düzeyinde en yüksek puanın 461, en düşük puanın ise 15 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Genel olarak Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin akıcılık, esneklik ve özgünlük düzeyi Aritmetik Ortalamalarının en yüksek puan değeri olarak akıcılık düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalama ise özgünlük düzeyi puanlarına aittir.

3.8. Okumaya Karşı Olumlu Tutuma Sahip Öğrencilerin Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri

Okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeylerini belirlemek için, öğrencilerin teste verdiği yanıtlardan, Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve testten aldıkları en düşük (minimum) puanları ile en yüksek (maksimum) puanları hesaplanmıştır. İlgili veriler Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Okumaya Karşı Olumlu Tutuma Sahip Öğrencilerin Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri

Düzeyley	n	\bar{x}	SS	Maksimum	Minimum
Akıcılık	35	76.94	40.63	180	18
Esneklik	35	76.00	38.05	176	20
Özgünlük	35	75.29	37.67	179	20
Toplam	35	228.23	116.14	535	58

Tablo 10 incelendiğinde akıcılık düzeyinde ortalamanın 76.94 olduğu görülmektedir. Akıcılık düzeyinde en yüksek puanın 180, en düşük puanın ise 18 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Esneklik düzeyinde ortalamanın 76.00; en yüksek puanın 176; en düşük puanın ise 20 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Özgünlük düzeyinde ortalamanın 75.29; en yüksek puanın 179; en düşük puanın ise 20 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yaratıcılık toplam puan ortalamasının 228.23; en yüksek puanın 535; en düşük puanın ise 58 olduğu bulgusuna

ulaşmıştır. Genel olarak tablo 4.10 incelendiğinde öğrencilerin akıcılık, esneklik ve özgünlük düzeyi Aritmetik Ortalamalarının en yüksek puan değeri olarak akıcılık düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalama ise özgünlük düzeyi puanlarına aittir.

3.9. Öğrencilerin Okumaya Karşı Tutumlarına Göre Akıcılık, Esneklik ve Özgünlük Düzeyleri

Bu problemin çözümüne ilişkin olarak öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları olumsuz, orta düzey ve olumlu olarak üç gruba ayrılmıştır. Belirlenen gruplar arasında, öğrencilerin tutum düzeyleri için verdikleri yanıtlardan, test Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları hesaplanmış ve ilgili bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin Okumaya Yönelik Tutumlarına Göre Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeyleri (Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar)

Düzeyler	Tutum Düzeyleri	n	\bar{x}	SS
Akıcılık	Olumsuz	37	79.75	35.46
	Orta Düzey	65	71.46	32.84
	Olumlu	35	76.94	40.63
Esneklik	Olumsuz	37	76.83	33.64
	Orta Düzey	65	70.20	31.94
	Olumlu	35	76.00	38.05
Özgünlük	Olumsuz	37	74.81	33.71
	Orta Düzey	65	68.99	32.06
	Olumlu	35	75.29	37.67
Toplam	Olumsuz	37	231.39	102.59
	Orta Düzey	65	210.64	96.55
	Olumlu	35	228.23	116.14

Tablo 11 incelendiğinde Akıcılık düzeyinde en yüksek ortalamanın tutumu olumsuz olan ($\bar{x}=79.75$), en düşük ortalamanın ise tutumu orta düzeyde olan ($\bar{x}=71.46$) öğrencilere ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Her iki grubun Standart Sapmalarına bakıldığında tutumu olumsuz olan öğrencilerin, tutumu orta düzeyde olanlara göre daha heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

Esneklik düzeyinde en yüksek ortalamanın tutumu olumsuz olan ($\bar{x}=76.83$), en düşük ortalamanın ise tutumu orta düzeyde olan ($\bar{x}=70.20$) öğrencilere ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Her iki grubun Standart Sapmalarına bakıldığında tutumu olumsuz olan öğrencilerin, tutumu orta düzeyde olanlara göre daha heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

Özgünlük düzeyinde en yüksek ortalamanın tutumu olumlu olan ($\bar{x}=75.29$), en düşük ortalamanın ise tutumu orta düzeyde olan ($\bar{x}=68.99$) öğrencilere ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Her iki grubun Standart Sapmalarına bakıldığında tutumu olumlu olan öğrencilerin, tutumu orta düzeyde olanlara göre daha heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

Toplam puanına göre en yüksek ortalamanın tutumu olumsuz olan ($\bar{x}=231.39$), en düşük ortalamanın ise tutumu orta düzeyde olan ($\bar{x}=210.64$) öğrencilere ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Her iki grubun Standart Sapmalarına bakıldığında tutumu olumsuz olan öğrencilerin, tutumu orta düzeyde olanlara göre daha heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin okumaya yönelik tutum düzeylerine göre akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeylerinde farklılıkların önemli olup olmadığına bakmak amacıyla Varyans Çözümlemesi yapılmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 4.12: Öğrencilerin Okumaya Karşı Tutumlarına Göre Akıcılık, Esneklik, Özgünlük ve Yaratıcılık Düzeylerinin Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Düzeyler	VK	KT	Sd	KO	F	Önem Denetimi
Akıcılık	Gİ	1773.82	2	886.91	0.70	Fark Önemsiz
	GA	170235.0	134	1270.41		
	GENEL	172008.8	136			
Esneklik	Gİ	1338.01	2	669.0	0.58	Fark Önemsiz
	GA	155155.4	134	1157.88		
	GENEL	156493.4	136			
Özgünlük	Gİ	1259.12	2	629.56	0.55	Fark Önemsiz
	GA	154823.8	134	1155.40		
	GENEL	156082.9	136			
Toplam	Gİ	12779.29	2	6389.64	0.60	Fark Önemsiz
	GA	1432910	134	10693.36		
	GENEL	1445689	136			

Tablo12’de yer alan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin tutum düzeylerinin akıcılık, esneklik, özgünlük ve yaratıcılık düzeyleri arasında önemli farklılıklar olmadığı saptanmıştır.

4. SONUÇ

Okumaya yönelik olumlu ve olumsuz tutuma sahip öğrencilerin kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ve yaratıcılıklarının incelendiği bu araştırma ile ulaşılan başlıca sonuçlar şunlardır:

1. Okumaya yönelik olumsuz tutuma sahip öğrencilerin okuduğunu anlamak için çoğunlukla; öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalıştıkları, okudukları metnin önemli yerlerini bulmaya çalıştıkları, okudukları metinde anlamadığı yerleri öğretmenlerine sordukları belirlenmiştir.

Bu öğrencilerin en az kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ise; “Okuduğu metinden maddeler oluşturmak, açıklamalar yapmaya çalışmak, metni okumadan önce konu ile ilgili soruları okumak” olarak belirlenmiştir.

2. Okumaya yönelik orta düzeyde tutuma sahip öğrencilerin okuduğunu anlamak için en çok kullandıkları stratejiler; “öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım, okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım, metinde anlamını bilmediğim kelimelerin karşılığını bulurum” olarak belirlenmiştir.

Bu öğrencilerin en az kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ise; ezberlemeye çalışırım, açıklamalar yapmaya çalışırım, metnin kenarlarına not yazarım.

3. Okumaya yönelik olumlu tutuma sahip öğrencilerin en çok kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri; öğretmen metni yüksek sesle okurken anlamaya çalışırım, yazarın verdiği mesajı çıkarmaya çalışırım, okuduğum metinde anlamadığım yerleri öğretmenime sorarım.

Bu öğrencilerin en az kullandıkları stratejiler ise; ezberlemeye çalışırım, başkası bana yüksek sesle okursa daha iyi anlarım, metnin kenarlarına not yazarım.

Üç grup öğrencilerinin de en çok kullandıkları okuduğunu anlama stratejilerinin, öğretmenin de doğrudan etkili olduğu stratejilerden oluştuğu görülmektedir. Bu da öğrencilerin tutum ve davranışlarında öğretmenin ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Yine öğrencilerin çoğunun en az kullandıkları stratejiler arasında ezberlemenin olduğu görülmektedir. Yılmaz (2008)'in araştırmasında da öğrencilerin ezberlemekten kaçındıkları belirlenmiştir. Okuduğunu anlamak etkin bir süreçtir, zihin bu süreçte aktiftir. Oysa ezber yönteminde öğrenci bilgiyi yapılandırmadan sadece beynine kaydeder ve düşünme gereksizdir. Dolayısıyla yaratıcılıkla da zıt bir durumdur. Çünkü yaratıcılık düşünme ve sorgulamayı esas alır. Bu sonuç çağdaş eğitim anlayışında, gerekli olduğu noktalar dışında çok yeri olmayan ezber yönteminin öğrenciler tarafından da çok tercih edilmediğini ortaya koymuştur.

4. Öğrencilerin okumaya karşı tutumları ile kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

5. Okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin, okuduğunu anlama stratejilerini okumaya yönelik olumsuz tutuma ve orta düzeyde tutuma sahip öğrencilere göre daha sık kullandıkları saptanmıştır.

Yapılan araştırmalar, okuduğunu anlama stratejilerini kullanan öğrencilerin anlama başarılarının arttığını göstermiştir. Örneğin Belet (2005), Kaya (2006), Doğan (2002), Çakıroğlu (2007) tarafından yapılan araştırmalarda öğrencilerin strateji kullanımının okuduğunu anlama başarılarını artırdığı saptanmıştır. Yine Pilten (2007) ve Çakıroğlu (2007) tarafından yapılan araştırmalarda dabazı stratejilerin kullanımının okuduğunu anlama başarısını artırdığı saptanmıştır. Ayrıca Ünal (2006) ve Kovacıoğlu (2006)'nun araştırmasında da okumaya karşı geliştirilen olumlu tutumun anlama düzeyini etkilediği ortaya konulmuştur. Belet ve Yaşar (2007)'ın yaptığı araştırmada ise öğrenme stratejilerini kullanmanın okumaya karşı olumlu tutumlar geliştireceği belirtilmiştir.

6. Okumaya karşı olumsuz tutuma sahip ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin Aritmetik Ortalamalarının akıcılıktan özgünlüğe doğru düştüğü görülmektedir. Öğrencilerin maksimum puanlarında da akıcılıktan özgünlüğe doğru düşüş belirlenmiştir. Bu sonuçlardan özgünlük boyutunda yeni ve farklı düşünceler üretme açısından öğrencilerin zayıf olduğu söylenebilir.

7. Okumaya karşı orta düzeyde tutuma sahip ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin Aritmetik Ortalamalarında en yüksek ortalamanın akıcılık düzeyinde, en düşük ortalamanın ise özgünlük düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin maksimum puanlarında da akıcılıktan özgünlüğe doğru düşüş belirlenmiştir. Bu sonuçlardan özgünlük boyutunda yeni ve farklı düşünceler üretme açısından öğrencilerin zayıf olduğu söylenebilir.

8. Okumaya karşı olumlu tutuma sahip ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin de Aritmetik Ortalamalarının akıcılıktan özgünlüğe doğru düştüğü görülmektedir. Bu sonuçlardan özgünlük boyutunda yeni ve farklı düşünceler üretme açısından öğrencilerin zayıf olduğu söylenebilir.

Çetingöz (2002), Ökten (2005), Uzman (2003)'ün yaptıkları araştırmaların sonucu da benzer niteliktedir. Bu araştırmalarda da ortalama puanlar akıcılıktan özgünlüğe doğru düşüş göstermektedir. Çünkü esneklik, özgünlük ve zenginleştirme düzeylerinin ölçülmesinin oldukça zor olduğu ifade edilmektedir (Baer, 1997; akt. Yıldız Demirtaş ve Baltaoğlu, 2010). Güneştekin (2011) ise araştırmasında yaş ilerledikçe akıcılık, esneklik, özgünlük puanlarında artış olduğunu gözlemlemiştir. Fakat yine de bu araştırmalara göre söylenebilir ki; öğrenciler farklı ve özgün şeyler üretme bakımından eksiklikleri vardır.

9. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumuna göre akıcılık düzeyinde en yüksek ortalamanın tutumu olumsuz olanlara ait olduğu, esneklik düzeyinde en yüksek ortalamanın yine tutumu olumsuz olan öğrencilere ait olduğu, özgünlük düzeyinde ise en yüksek ortalamanın tutumu olumlu olanlara ait olduğu görülmüştür. Ancak varyans çözümlemesi sonrası bu farklılığın önemsiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre söylenebilir ki okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrenciler diğerlerine göre az sayıda ancak daha özgün ürünler ortaya koyabilmektedir.

5. ÖNERİLER

Yukarıda yer alan sonuçlardan yola çıkarak program geliştirmeciler, Türkçe öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, diğer eğitimciler ve bu alanda çalışan araştırmacılar için getirilen öneriler şunlardır:

1. Öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yeteneklerini ortaya çıkarabilecek etkinliklere yer verilmeli ve değerlendirme de buna göre yapılmalıdır.
2. Türkçe dersinde okuduğunu anlama çalışmalarında öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olan, öğrencilerin daha aktif olduğu ve bilişsel süreçleri daha etkin kullandığı öğretim yöntemlerine yer verilmelidir.
3. Okullarda öğrencilerin kolayca ulaşabileceği ve ilgilerine yönelik ders dışı kitaplara yer verilmelidir.
4. Okumaya karşı olumlu tutumun oluşturulmasında etkili olacak serbest okuma zamanları ayrılmamalıdır. Farklı çalışmalarla öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
5. Türkçe derslerinde okuma becerilerinin geliştirilmesinde strateji öğretimine önem verilmelidir.
6. Gerek yaratıcılığın gelişimi gerekse okuma eğitimi ve okumaya yönelik olumlu tutumun oluşturulması konusunda ailelere ve öğretmenlere eğitimler verilmelidir.

KAYNAKÇA

Belet, D. (2005). *Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama ve Yazma Becerileri ile Türkçe Dersine İlişkin Tutumları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Belet, Ş.D. ve Yaşar, Ş. (2007). *Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama ve Yazma Becerileri ile Türkçe Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi*. Journal of Theory and Practice in Education. 3(1):69-86 15 Kasım 2007 tarihinde http://eku.comu.edu.tr/index/3/1/sdbelet_syasar.pdf adresinden alınmıştır.

Bora, E. ve Alper, Y. (2005). *Yaratıcılık ve Beyin*. Yeni Symposium Cilt: 43 Sayı:1 (Ocak 2005) Sayfa/Pages:3-8. 15 Kasım 2007 tarihinde [http://www.yenisymposium.net/abstracts/2005\(1\)/ys2005_43_1_1_abs.htm](http://www.yenisymposium.net/abstracts/2005(1)/ys2005_43_1_1_abs.htm) adresinden alınmıştır.

Çakıroğlu, A. (2007). *Üstbilişsel Strateji Kullanımının Okuduğunu Anlama Düzeyi Düşük Öğrencilerde Erişi Artırımına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çetingöz, D. (2002). *Okul öncesi Eğitimi Öğretmenliği Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünme Beceri Gelişiminin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çınar, İ. (2004). *Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretimine İlişkin Bir Araştırma*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:5 sayı:7 (2004). 20 Kasım 2007 tarihinde <http://web.inonu.edu.tr/> adresinden alınmıştır.

Demirel, Ö. (Ed.). (2005). *Eğitimde Yeni Yönelimler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Doğan, B. (2002). *Strateji öğretiminin işbirlikli ve geleneksel sınıflarda okuduğunu anlama becerileri, güdü ve hatırd tutma üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Güneştekin, F. (2011). *İlköğretim 1-5. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılığının Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-Algı İletişim*. Ankara: İmaj Yayınevi.

Karasar, N. (1982). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Matbaş Matbaacılık.

Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1998). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.

Kaya, F. (2006). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Dersinde Bazı Öğrenme Stratejilerinin Tutum ve Okuduğunu Anlamaya Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Kılıç, A. G. (2004). *İşbirlikli Öğrenme, Okuduğunu Anlama, Strateji Kullanımı Ve Tutum*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Kovacıoğlu, N. Ş. (2006). *İlköğretim İkinci Sınıflarda Aile Çevresi ve Çocuğun Okumaya Karşı Tutumu ile Okuduğunu Anlama Becerisi Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

May, R. (1998). *Yaratma Cesareti*. (6. Basım). (Çev: Alper Oysal) İstanbul: Metis Yayınları.

Ökten, İ. (2005). *İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Resim-İş Derslerindeki Yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi ve Bu Öğrencilere Uygulanabilecek Yaratıcı Etkinlikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özen, F. (2001). *Türkiye’de Okuma Alışkanlığı*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.

Pilten, G. (2007). *Anafikir Bulma Stratejisi Öğretiminin Anafikir Bulma ve Okuduğunu Anlamaya Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Rıza, E. T. (1999). *Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri*. İzmir: Anadolu Matbaası.

Ruşen, M. (2001). *Hızlı Okuma (Hızlı Okuyarak Anlama ve Seçmeli Okuma Yöntemleri)*. İstanbul: Alfa Basım

Tuncer, B. K. ve Güven, B. (2007). *Öğrenme Stratejileri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları, Hatırda Tutma Düzeyleri ve Derse İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık 2007. Cilt:IV, Sayı:II, 1-20oku

Uzman, E. (2003). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ünal, E. (2006) *İlköğretim Öğrencilerinin Eleştirel Okuma Becerileri ile Okuduğunu Anlama ve Okumaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri –Yeni Yaklaşımlar-*. Ankara: Başer Matbaası.

Yılmaz, S. (2008). *Başarılı ve Başarısız 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Kullandıkları Okuma Stratejileri ve Yaratıcılık Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yıldız Demirtaş, V., Baltaoğlu, M.G. (2010). *Öğrenme Stillere Göre Öğrencilerin Yaratıcılık Düzeyleri*. e-Journal of New World Sciences Academy 2010, Volume:5 Number:4

EXTENDED ABSTRACT

What is aimed at today's education system that students should be the individuals who are creative, reader or criticizer have responsibilities and participant. That these targets come true is bound to growing up of individuals who have reading comprehension. Because the individuals who understand what they have read can improve the knowledge they have and produce new things again. Generally, people continue the habits and talents they have at an early childhood throughout their life. Therefore, it is one of the aims of education to grow up individuals who have positive attitude towards reading. The aim of this survey is to examine relationship between creativeness level and strategies of reading comprehension the 6th grade students who have either positive or negative attitudes towards reading they use in Turkish lessons.

General Scanning models are used in this survey Singular Mental and Relational scanning of general scanning models is made. In this survey, the incoming level of reagents and their parents' education levels are determined one by one. In this survey a measurement is made to specify creativity level, their attitudes towards reading and reading comprehension strategies of three different groups who have positive, average level and negative attitudes towards reading. Moreover, the relationship between reagents attitudes towards reading and reading comprehension strategy they use and the relationship between reagents attitudes towards reading and creativity level is investigated.

The universe of model which has the characteristic of descriptive model consists of 177 6th grade students educated in Merkez Primary school in Aydın, Bozdoğan city center

and Haydere Village Regional boarding school and its sample consist of 137 6th grade primary school students.

The data of the survey is collected via Students' description Form Torrence Creative Thinking Test (Verbal Form A) improved by researcher and Attitude Scale towards reading and reading comprehension Strategies Scale improved by Açıkgöz and Kılıç.

The independent variables in Student Description Form are like these: gender, the type of school, the educational status of parents, the monthly income of the family and success status. When we pay attention to range up to genders girls have 47% percentage and boys have 53% percentage.

Up to the Educational status of fathers and mothers, they graduate from primary school. The most of reagents have average and under level of income and %58 percent of students' 5th grade success status is excellent. Up to some variables in survey in order to examine the level of students' fluency (which is necessary for solving the problem mostly), flexibility (as much as different as possible) and authenticity (original ideas rarely met) Torrence Creative Test Verbal Creative Form A is used and fluency, flexibility and authenticity is valued in sub-dimensions. Moreover, Reading Comprehension Strategies Scale, which is prepared like five point likert scale with 26 items is improved in order to determine primary school 6th grade students' reading comprehension strategies by Açıkgöz and Kılıç and Attitude Scale Towards Reading prepared like five point likert with 25 items, is improved in order to determine 6th grade primary school students' attitudes towards reading by Kılıç are used.

The data collected in the survey is solved via SPSS15.0 statistics program. In the analysing of data Median, Standart Deviation, Variant Analyze and Scheffe Test are used. Negative attitude towards reading average level attitude and positive attitude, which three groups of students use most, is realized that they are the strategies in which the teachers are also effective. So, it presents how effective teachers are in the behaviours and attitudes of students.

It is again seen that there is memorizing among the least used strategies by most of the students. Reading comprehension is an effective process. Mind is active during this process. However, in memorization, the student only records the information to the brain without structuring it and thinking is unnecessary in the process. So, this is contrary to the creativity because creativity is based on thinking and questioning. This result reveals the fact that memorizing method which has no place in modern education except when it is necessary is not preferred by the students.

A meaningful correlation in the medium level is found between the student's attitudes towards reading and the reading comprehension strategies they use in research. It is ascertained that students who have positive attitude towards reading more often use the reading comprehension strategies than those who have negative or neutral attitude towards reading.

It is also seen that arithmetic average of these three groups decreases from fluency to originality. As a result, it can be said that the students are unable to create new and different thoughts for originality.

It is determined that according to the students' attitudes towards reading, level of fluency and flexibility have the highest average in those who have negative attitude, level of originality has the highest average in those who have positive attitude. However, after the

variance analysis, it is concluded that this difference is not important. As a result, it can be stated that the students who have a positive attitude towards reading produce less but more original products in comparison with others.

It is recommended in the light of findings that there should be a democratic, stress free, tranquil atmosphere; curriculum should be organised in order to improve creativity and it should include the activities that will reveal the students' talents, creativity; there should be teaching methods in which the students are more active and use the cognitive process effectively; there should be libraries out of classes at the schools; there should be free reading hours; there should be emphasis on the teaching of the strategy to improve reading skills; the teacher should be a good role-model and taught how to use the strategy.